സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ: ഭാഗം VIII

കെ. ദാമോദരൻ

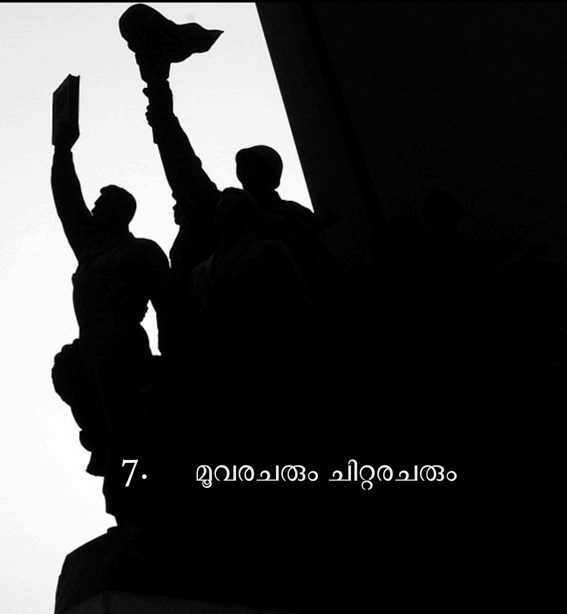

7. മൂവരചരും ചിറ്ററചരും

സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ: ഭാഗം VIII

കെ. ദാമോദരൻ

(മലയാളം: രാഷ്ട്രീയം, ചരിത്രം)

കെ. ദാമോദരൻ എഡിറ്റോറിയൽ കമ്മിറ്റി

- ആന്റണി തോമസ്
- സി. എൻ. ജയദേവൻ
- എം. പി. അച്യുതൻ
- ഐ. വി. ശശാങ്കൻ
- ഡോ. വള്ളിക്കാവ് മോഹൻദാസ്

© 2009–2020 Prabhatham Printing & Publishing Co. (P) Ltd., Trivandrum, owned by Communist Party of India, Trivandrum.

Printed editions published by Prabhatham Printing & Publishing Co. (P) Ltd.

First published in print media 2009.

The electronic versions are released under the provisions of Creative Commons Attribution By Share Alike license for free download and usage.

The electronic versions were generated from sources marked up in LaTeX in a computer running GNU/LINUX operating system. PDF was typeset using XeTeX from TeXLive 2020. The base font used was traditional script of Rachana, contributed by KH Hussain, et al. and maintained by Rachana Institute of Typography. The font used for Latin script was Linux Libertine developed by Philipp H. Poll.

Cover: Mansu Hill Grand Monument, a picture of sculpture by Jennybento. The image is taken from Wikimedia Commons and is gratefully acknowledged.

Sayahna Foundation
JWRA 34, Jagathy, Trivandrum, India 695014
URL: www.sayahna.org

ഉള്ളടക്കം

7 മൂവരചരും ചിറ്ററചരും 1

1 സംഘം കൃതികളിലെ ഭൂമിശാസ്ത്രം . . 2

2 യുദ്ധങ്ങളും വെട്ടിപ്പിടുത്തങ്ങളും 3

3 സംഘകാലത്തെ പൊതുസ്ഥിതി . . 4

7
മൂവരചരും ചിറ്ററചരും

തൊൽകാപ്പിയത്തിന് പനമ്പാരനാർ എഴുതിയ മുഖവുരയിൽ 'വടവെങ്കടം തെൻകുമരി ആയിടൈത്തമിഴ് കൂറു നല്ലുലക'മെന്നു പറയുന്നു. വടക്ക് വേങ്കടം അല്ലെങ്കിൽ തിരുപ്പതി മുതൽ തെക്ക് കന്യാകുമാരി വരെ രണ്ടു കടലിനുമിടയ്ക്ക് തമിഴകം എന്ന ഒരു രാജ്യമുണ്ടായിരുന്നുവെന്നും ആ രാജ്യം ചേരമണ്ഡലം, ചോഴമണ്ഡലം, പാണ്ഡിമണ്ഡലം എന്ന് മൂന്നു മണ്ഡലങ്ങളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു എന്നും മൂന്നു മണ്ഡലങ്ങളിലും കൂടി പാണ്ഡിനാട്, കുട്ടനാട്, കുടനാട്, കർക്കാനാട്, വേണാട്, പൂഴിനാട്, തെൻവൻറിനാട്, അരുവാനാട്, വടക്കെ അരുവാനാട്, ശീതനാട്, മലനാട്, പുനനാട് എന്നിങ്ങനെ പന്ത്രണ്ട് നാട്ടുകളടങ്ങിയിരിക്കുന്നുവെന്നുമാണ് കരുതപ്പെടുന്നത്. എന്നാൽ, പ്രാചീന സംഘംകൃതികൾ ഏകീകൃതമായ ഇത്തരമൊരു ഭരണവ്യവസ്ഥയുടെ ചിത്രമല്ല നൽകുന്നത്. വെങ്കടം മുതൽ കന്യാകുമാരി വരെയുള്ള പ്രദേശങ്ങൾ മുഴുവനും തമിഴകം എന്ന ഒരൊറ്റ രാജ്യമായിരുന്നുവെന്നതു കവിയുടെ ഭാവനമാത്രമാണ്. തെക്കെ ഇന്ത്യ മുഴുവൻ തമിഴകം എന്ന ഒരേകീകൃത രാജ്യത്തിന്റെ കീഴിലായിരുന്നില്ല. അശോകന്റെ കാലത്തിനുമുമ്പുതന്നെ ചേരം, ചോഴം, പാണ്ടി എന്നീ മൂന്നു സ്വതന്ത്രരാജ്യങ്ങൾ ഉയർന്നുവന്നുകഴിഞ്ഞിരുന്നുവെങ്കിലും വെങ്കിടം മുതൽ കുമാരിവരെയുള്ള ഭൂപ്രദേശങ്ങളെല്ലാം അവരുടെ നിയന്ത്രണത്തിലായിരുന്നില്ല. ചേര ചോഴ പാണ്ഡ്യൻമാർ രാജകീയപദവിയിലേക്കുയർന്ന ശേഷവും പ്രാകൃതകമ്യൂണിസത്തിന്റെ പരിധിയ്ക്കുള്ളിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന ഒട്ടനവധി കുലങ്ങളും ഗോത്രങ്ങളുമുണ്ടായിരുന്നു. സാമൂഹ്യവളർച്ചയുടെ വിവിധഘട്ടങ്ങളെ പ്രതിനിധീകരിക്കുന്ന കുലത്തലവൻമാർ താന്താങ്ങളുടെ ശക്തിയും പദവിയുമുറപ്പിക്കാൻവേണ്ടി പടവെട്ടിക്കൊണ്ടിരുന്ന ഒരു കാലമായിരുന്നു അത്. കുറുനിലമന്നൻമാർ എന്ന പേരിലറിയപ്പെട്ടിരുന്ന ചില കുലത്തലവൻമാർ രാജകീയ ഭരണത്തിന്റെ വക്കത്തെത്തിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. കിരീടം ധരിക്കാത്ത രാജാക്കൻമാർ എന്നാണവർ വിളിക്കപ്പെട്ടുപോന്നത്. സ്വന്തം കുലങ്ങളുടെ ആഭ്യന്തരകാര്യങ്ങളിൽ മാത്രം ശ്രദ്ധിച്ചുകൊണ്ട് ജീവിക്കാൻ അവർക്ക് സാധിച്ചിരുന്നില്ല. ചിലപ്പോളവർ മൂവരചരിലാരുടെയെങ്കിലും ഭാഗത്തുനിന്ന് മറ്റുള്ളവർക്കെതിരായി യുദ്ധം ചെയ്യും. അവരെ പാട്ടിലാക്കാനും സ്വന്തം സ്വാധീനശക്തിയിൽ നിലനിർത്താനും യുദ്ധങ്ങളിൽ അവരുടെ സഹായം തേടാനും മൂവരചരിലോരോരുത്തരും ശ്രമിച്ചിരുന്നു. ചിലപ്പോൾ ഈ അപരിഷ്കൃതകുലങ്ങൾ തങ്ങളുടെ തലവൻമാരുടെ നേതൃത്വത്തിൽ മൂവരചരുടെ രാജ്യാതിർത്തിക്കുള്ളിൽ കടന്നു ചെന്ന് കന്നുകാലികളെയും മറ്റും തട്ടിക്കൊണ്ടുപോകും. ഇത്തരം ആക്രമണങ്ങളിൽ നിന്ന് തങ്ങളുടെ രാജ്യാതിർത്തികളേയും സ്വത്തുക്കളെയും കാത്തുരക്ഷിക്കാൻ മൂവരചർക്കു വളരെ വിഷമിക്കേണ്ടി വന്നിട്ടുണ്ട്.

1 സംഘം കൃതികളിലെ ഭൂമിശാസ്ത്രം

സംഘംകൃതികളുടെ കാലത്ത് വടക്ക് വേങ്കടമലയ്ക്കും തെക്ക് കന്യാകുമാരിയ്ക്കുമിടയിൽ തൊണ്ടൈനാട്, ചോഴനാട്, പാണ്ടിനാട്, കൊങ്ങുനാട്, ചേരനാട് എന്നീ രാജ്യങ്ങളാണ് പ്രബലങ്ങളായിത്തീർന്നത്. ഇവയിൽത്തന്നെ ഏറ്റവും പരിഷ്ക്കരിച്ച രാജ്യങ്ങൾ ചേര-ചോഴ-പാണ്ടി രാജ്യങ്ങളായിരുന്നു. അവയുടെ ഭരണാധികാരികൾ മൂവരചരെന്ന പേരിലാണറിയപ്പെട്ടിരുന്നത്.

വടക്കു വേങ്കടംമുതൽ തെക്ക് പെണ്ണയാർ വരെയുള്ള പ്രദേശങ്ങളാണ് പൊതുവിൽ തൊണ്ടൈനാട് എന്ന പേരിലറിയപ്പെട്ടിരുന്നത്. വേങ്കടം മലയും ‘ചെന്തമിഴ് ചേര്ന്ന പന്നിരുനിലങ്ങ’ളിൽപ്പെട്ട അരുവാനാട്, അരുവാ വടതലനാട് എന്നിവയും അതിലുൾപ്പെട്ടിരുന്നു. ഇന്നത്തെ നെല്ലൂർ ജില്ലയുടെ തെക്കുഭാഗവും ചിറ്റൂർ, വടക്കെ ആർക്കാട്, ചിങ്കൽപ്പെട്ട എന്നീ ജില്ലകളും തെന്നാർക്കാട്ടു ജില്ലയുടെ വടക്കുഭാഗവും സംഘകാലത്ത് തൊണ്ടൈ മണ്ഡലത്തിലായിരുന്നു. തിരൈയൻ എന്നും തൊണ്ടൈയൻ എന്നും വിളിക്കപ്പെട്ടുപോന്ന കുറുനിലമന്നന്മാരാണ് ഈ വിസ്തൃതമായ പ്രദേശങ്ങളിൽ ആധിപത്യം നടത്തിയിരുന്നത്. കാഞ്ചിയായിരുന്നു തൊണ്ടൈനാട്ടിലെ ഏറ്റവും പ്രധാനമായ പട്ടണം.

തൊണ്ടൈമണ്ഡലത്തിനു തെക്ക് ഏതാണ്ട് പെണ്ണയാർ മുതൽ വൈഗാനദി വരെ വ്യാപിച്ചുകിടന്നിരുന്ന പ്രദേശങ്ങൾക്കാണ് ചോഴമണ്ഡലം എന്നു പറഞ്ഞിരുന്നത്. ഇന്നത്തെ തഞ്ചാവൂർ—തിരുച്ചിറപ്പള്ളി ജില്ലകളും തെന്നാർക്കാട്ടു ജില്ലയുടെ തെക്കുഭാഗവും അതിലുൾപ്പെട്ടിരുന്നു. കാവേരിനദിയാലും അതിന്റെ ഉപനദികളാലും അനുഗ്രഹിക്കപ്പെട്ട, ഫലപുഷ്ടിയുള്ള വയലുകളും തോട്ടങ്ങളും നിറഞ്ഞുകിടന്നിരുന്ന ഈ രാജ്യം ചോഴൻമാരുടെ കീഴിലായിരുന്നു. സംഘകാലത്ത് കരികാലനായിരുന്നു ഏറ്റവും പ്രശസ്തിയാർജ്ജിച്ച രാജാവ്. ഉറൈയൂരായിരുന്നു തലസ്ഥാനം. പിന്നീട് പുകാർ അഥവാ കാവേരിപ്പൂംപട്ടണം ചോഴനാടിന്റെ തലസ്ഥാനവും പ്രധാന തുറമുഖമായിത്തീർന്നു.

ചോഴനാടിന്റെ തെക്കുഭാഗത്ത് ഇന്നത്തെ മധുര—രാമനാ തിരുനെൽവേലി ജില്ലകളും തിരുവനന്തപുരം ജില്ലയുടെ തെക്കുഭാഗത്തുള്ള നഞ്ചിൽനാട്ടും അടങ്ങിയ പ്രദേശമായിരുന്നു സംഘകാലത്തെ പാണ്ടിനാട്. ഈ പ്രദേശത്തെ ഏറ്റവും മുഖ്യമായ നദികൾ വൈഗയും താമ്രപർണ്ണിയുമായിരുന്നു. തലസ്ഥാനം മധുരയും പ്രധാന തുറമുഖം കൊർകൈയുമായിരുന്നു.

പാണ്ടിനാടിൻ വടക്ക്, അറബിക്കടലിനും സഹ്യാദ്രിയ്ക്കുമിടയിൽ കുട്ടം, കുടം, കർക്കാ, പൂഴിഎന്നീ നാടുകളടങ്ങിയ പ്രദേശമായിരുന്നു ചേരമണ്ഡലം. ഏറെക്കുറെ ഇന്നത്തെ കേരളമായിരുന്നു അന്നത്തെ ചേരമണ്ഡലമെന്ന് പറയാം. ചേരൻ ചെങ്കുട്ടുവന്റെ കാലത്താണ് ചേരമണ്ഡലം ഏറ്റവും അഭിവൃദ്ധിപ്പെട്ടത്. മൈസൂരിന്റെ തെക്കുഭാഗങ്ങളും ഇന്നത്തെ കോയമ്പത്തൂർ, സേലം, നീലഗിരി എന്നീ ജില്ലകളുമുൾപ്പെട്ട വിപുലമായ പ്രദേശങ്ങൾ അക്കാലത്ത് കേരളത്തിന്റെ ഭാഗങ്ങളായിരുന്നു. വടക്ക് പഴനിയും തെക്ക് തെങ്കാശിയും പടിഞ്ഞാറ് കടലുമായിരുന്നു അതിർത്തികളെന്ന് ചില സംഘം പാട്ടുകളിൽ നിന്നനുമാനിക്കാം. പെരിയാറിന്റെ കരയ്ക്കുള്ള വഞ്ചി അല്ലെങ്കിൽ തിരുവഞ്ചിക്കുളം ആയിരുന്നു ചേരമണ്ഡലത്തിന്റെ തലസ്ഥാനം. തൊണ്ടി, മുസിരി എന്നിവയായിരുന്നു പ്രധാന തുറമുഖങ്ങൾ.

ചേരമണ്ഡലത്തിന്റെ അതിർത്തികൾ എല്ലാക്കാലത്തും ഒരുപോലെയായിരുന്നില്ല. ചിലപ്പോൾ പുതിയ നാടുകൾ കൂട്ടിച്ചേർക്കപ്പെട്ടും. മറ്റുചിലപ്പോൾ കീഴടക്കപ്പെട്ട ചില നാടുകൾ വിട്ടുപോകും. അത്തര മൊരു നാടായിരുന്നു കൊങ്ങുനാട്. ഇന്നത്തെ കോയമ്പത്തൂർ ജില്ലയും സേലം ജില്ലയിലെ തെക്കൻഭാഗങ്ങളും അതിലുൾപ്പെട്ടിരുന്നു. ചേരനാടിന്റെ കിഴക്കെ അതിർത്തിയിലും ചോഴനാടിന്റെ പടിഞ്ഞാറെ അതിർത്തിയിലും പാണ്ഡിനാടിന്റെ വടക്കുപടിഞ്ഞാറെ അതിർത്തിയിലും കിടന്നിരുന്ന ഒരു മർമ്മസ്ഥാനമായിരുന്നു അത്. അതുകൊണ്ട്, ആ പ്രദേശത്തെ സ്വന്തം അധീനത്തിലാക്കാൻ മൂവരചരിലോരോരുത്തനും പാടുപെട്ടുകൊണ്ടിരുന്നു. കൊങ്ങുനാടിന്റെ പേരിൽ പല യുദ്ധങ്ങളും നടന്നു. പൽയാനൈ ചെൽകെഴുകുട്ടുവൻ എന്ന ചേരരാജാവ് ആ നാട്ടു യുദ്ധം ചെയ്ത് കീഴടക്കി ചേരനാട്ടിനോട് കൂട്ടിച്ചേർത്തു. അന്നുമുതൽക്കാണ് കൊങ്ങുനാട് ചേരനാടിന്റെ ഒരു ഭാഗമായി കരുതപ്പെടാൻ തുടങ്ങിയത്. ചേരരാജാവ് ‘കൊങ്കർകോ’ എന്നു കൂടി വിളിക്കപ്പെടാൻ തുടങ്ങിയതും അതുമുതൽക്കാണ്.

ചന്ദ്രഗിരിപ്പുഴയ്ക്കു വടക്ക് മംഗലാപുരത്തിനു ചുറ്റുമായി തുളുനാട് എന്ന് വിളിക്കപ്പെടുന്ന പ്രദേശത്ത് കോശരാണ് ജീവിച്ചിരുന്നത്. കോശരുടെ സ്വാധീനം കൊങ്ങുനാട്ടിലും വ്യാപിച്ചിരുന്നുവെന്ന് ചില സംഘം പാട്ടുകളിൽ നിന്നു മനസ്സിലാക്കാം. അവർ തുളുനാട്ടിൽ നിന്ന് കിഴക്കോട്ടു നീങ്ങി കൊങ്ങരെ കീഴടക്കാൻ ശ്രമിച്ചതായി കരുതാം.

വടക്കെ മലബാറിലെ ഏഴിമലയ്ക്ക് ചുറ്റുമുള്ള പൂഴനാട് കേരളത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗമായിട്ടാണ് വർണ്ണിക്കപ്പെടാറുള്ളത്. എന്നാൽ, ആദ്യകാലത്ത് അത് പൂഴിയർ എന്ന ഗോത്രക്കാരുടെ ഒരു സ്വതന്ത്രരാജ്യമായിരുന്നു. കൊങ്ങരെ എന്നപോലെതന്നെ പൂഴിയരേയും ചേരമന്നൻമാർ കീഴടക്കുകയാണുണ്ടായത്. കുറേക്കാലത്തോളം ഏഴിമലയ്ക്ക് ചുറ്റുമായി കൊൺകാനവും പൂഴിനാടുമടങ്ങിയ പ്രദേശങ്ങൾ നന്നൻ എന്ന കുലത്തലവന്റെ കീഴിലായിരുന്നു. നന്നനും ചേരരാജാക്കൻമാരും തമ്മിലുണ്ടായ യുദ്ധത്തിൽ നന്നൻ മൃതിയടഞ്ഞു. നന്നന്റെ മരണത്തിനു ശേഷം പൂഴിനാട് ചേരരാജാക്കൻമാർക്കധീനമായി. അന്നുമുതൽക്കാണ് ചേരരാജാക്കൻമാർ ‘പൂഴിയൻകോവേ!’ എന്നും മറ്റും അഭിസംബോധന ചെയ്യപ്പെടാൻ തുടങ്ങിയത്.

ചേരരാജ്യത്തിന്റെ പരിസരങ്ങളിൽ ഇന്നത്തെ കോയമ്പത്തൂർ, സേലം, നീലഗിരി എന്നീ ജില്ലകളിലും അവയുടെ അതിർത്തി പ്രദേശങ്ങളിലുമായി ഒട്ടനവധി മലകളുണ്ട്. കുതിരമല, കൊല്ലിമല, പറമ്പുമല മുതലായ മലകൾ സംഘകാലത്ത് പ്രസിദ്ധങ്ങളായിരുന്നു. ഈ മലകളെ, കേന്ദ്രങ്ങളാക്കിക്കൊണ്ട് വീരപരാക്രമികളായ ചില കുറുനിലമന്നൻമാർ തങ്ങളുടെ ശക്തിയും പ്രതാപവും വർദ്ധിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. കുതിരമലയ്ക്കു ചുറ്റുമുള്ള പ്രദേശങ്ങൾ എഴിനിയുടെ കീഴിലായിരുന്നു. പറമ്പുമലയ്ക്കു ചുറ്റുമുള്ള പ്രദേശങ്ങളുടെ അധിപൻ പാരിയും, കൊല്ലിമലയ്ക്കു ചുറ്റുമുള്ള പ്രദേശങ്ങളുടെ അധിപൻ ഓരിയുമായിരുന്നു. പറമ്പുനാട്ടിനു കിഴക്കായിരുന്നു തകിടൂർ. ഇന്നത്തെ സേലം ജില്ലയിലെ ധർമ്മപുരിയ്ക്കാണ് പണ്ട് തകടൂർ എന്നു പറഞ്ഞിരുന്നത്. തകടൂർ കേന്ദ്രമാക്കിക്കൊണ്ട് സേലം ജില്ലയുടെ വടക്കൻ പ്രദേശങ്ങൾ വാണിരുന്നത് അതിയർ എന്ന കുറുനിലമന്നൻമാരായിരുന്നു. അതിയമാൻ, നെടുമാനഞ്ചി അല്ലെങ്കിൽ അഞ്ചി അവരിലൊരു പ്രധാനിയായിരുന്നു. അഞ്ചിയും എഴിനിയും ഒരാളായിരുന്നുവെന്ന് ചില ചരിത്രകാരൻമാർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. ഇന്നത്തെ നീലഗിരി പ്രദേശങ്ങളായിരുന്നു അന്നത്തെ മലാട് അല്ലെങ്കിൽ മലയമാനാട്. മലയമാനായിരുന്നു മലാടിന്റെ അധിപതി. ഈ കുറുനിലമന്നൻമാരെല്ലാം ഏറെക്കുറെ സ്വതന്ത്രൻമാരായിരുന്നു. പക്ഷേ, ചേരൻമാരുടെ സ്വാധീനത്തിൽ നിന്ന് ഏറെക്കാലം ഒഴിഞ്ഞുമാറിനിൽക്കാൻ അവർക്ക് സാധിച്ചില്ല. പലരും ചേരൻമാരുടെ അധീശത്വം സ്വീകരിക്കാൻ നിർബന്ധരായി. മലാട് ചോഴരാജ്യത്തിന്റെ അധീശത്വമാണ് സ്വീകരിച്ചത്.

വേണാട് ആദ്യകാലത്ത് ചേരമണ്ഡലത്തിന്റെ ഭാഗമായിരുന്നില്ല. വടക്ക് ചേരൻമാരുടെ കുട്ടനാട്ടിനും തെക്ക് പാണ്ടിയൻമാരുടെ തെൻപാണ്ടിനാടിനും ഇടയിൽക്കിടന്നിരുന്ന ആ പ്രദേശത്തിന്റെ അധിപൻ ഒരു വേളിർ ആയിരുന്നു. ഏതാണ്ട് ഇന്നത്തെ കൊല്ലത്തിന്റെ വടക്കുള്ള പ്രദേശമായിരുന്നു കുട്ടനാട്. കുറേക്കാലത്തിനു ശേഷം ചേരൻമാർ കുട്ടനാട്ടിന്റെ അതിർത്തികടന്ന് വേണാട്ടും കൈവശപ്പെടുത്തി.

വേണാടിനു തെക്ക് നാഞ്ചിൽനാടിന്റെ വടക്കുഭാഗത്തായി സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്ന പൊതിയമലയും അതിന്റെ ചുറ്റുമുള്ള പ്രദേശങ്ങളും ആയ്മന്നൻമാരുടെ കീഴിലായിരുന്നു. ആയ്ക്കുടി എന്ന സ്ഥലമായിരുന്നു അവരുടെ കേന്ദ്രം. ആയ്നാട്ടും ആയ്ക്കുടിയും ഒന്നുതന്നെയായിരുന്നു എന്ന് ചില ചരിത്രകാരൻമാർ പറയുന്നു. ടോളമി തന്റെ സുപ്രസിദ്ധ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ആയ്നാടിനെപ്പറ്റിയും ആ നാട്ടിലെ അഞ്ച് തുറമുഖങ്ങളെപ്പറ്റിയും വിസ്തരിച്ചു പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആയ് ആണ്ടിരൻ എന്ന കുറുനിലമന്നനായിരുന്നു ആയ്നാട്ടിലെ പ്രധാനി.

ഇന്നത്തെ നാഗർകോവിലിനും കന്യാകുമാരിക്കുമിടയിൽ നാഞ്ചിൽമലയ്ക്കു ചുറ്റുമുള്ള പ്രദേശങ്ങൾ നാഞ്ചിൻനാടായിരുന്നു. നാഞ്ചിൽവള്ളുവൻ അല്ലെങ്കിൽ നാഞ്ചിൽ പൊരുതൻ എന്ന കുറുനിലമന്നനാണ് അവിടെ വാണിരുന്നത്. പാണ്ടിരാജാക്കൻമാരും ചേരരാജാക്കൻമാരും തങ്ങളുടെ അതിർത്തിപ്രദേശക്കാരായ ഈ കുറുനിലമന്നൻമാരെ പാട്ടിലാക്കാനും കീഴടക്കാനും ശ്രമിച്ചതിന്റെ വിവരണങ്ങൾ സംഘംകൃതികളിൽ കാണാം.

ചേരരാജ്യത്തിന്റെയെന്നപോലെ ചോഴ-പാണ്ടി രാജ്യങ്ങളുടെ പരിസരങ്ങളിലും ഒട്ടനവധി കുറുനിലമന്നൻമാരുണ്ടായിരുന്നു. വടക്കേ അറ്റത്തുള്ള വേങ്ങടമലയും ചുറ്റുപാടും പുല്ലി എന്ന കൾവർകുലത്തലവന്റെ കീഴിലായിരുന്നു. വേങ്കടമലയ്ക്കു പുറത്തുള്ളവരെ വടുകർ എന്നാണ് വിളിച്ചിരുന്നത്. ഇന്നത്തെ തിണ്ടിവനവും ചുറ്റുപാടുമടങ്ങിയ ഓയ്മാനാട് നല്ലിയക്കോടന്റെ കീഴിലായിരുന്നു. തെന്നാർക്കാട്ടു ജില്ലയിൽ പെണ്ണൈയാറിന്നടുത്ത് തിരുക്കോവലൂരിന് ചുറ്റുമായിരുന്നു മലാട് അല്ലെങ്കിൽ മലൈയനാട്. ആ നാട്ടിലെ മള്ളൂർമലയെ കേന്ദ്രമാക്കിക്കൊണ്ട് മലൈയർ അല്ലെങ്കിൽ മലൈമാൻമാർ തങ്ങളുടെ ശക്തി വർദ്ധിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിച്ചിരുന്നു. തിരുമുടിക്കാരിയായിരുന്നു അവരിൽ പ്രധാനി. കാവേരിക്കടുത്തുള്ള പോര്യൂരിൽ പഴൈയൻ എന്ന കുറുനിലമന്നനുണ്ടായിരുന്നു. പാണ്ടിനാട്ടിൽ പഴനിമലയുടെ ഭാഗമായ പൊതിനിമലയിൽ പോകാനാണ് ഭരണം നടത്തിയിരുന്നത്. ചോഴനാടിന്റെ തലസ്ഥാനമായ ഉറൈയൂരിന്റെ പടിഞ്ഞാറുഭാഗത്ത് കൊങ്ങുനാടിനടുത്തായിരുന്നു മഴനാട്. മഴവർ എന്ന ഗോത്രക്കാരാണിവിടെ ഭരണം നടത്തിയിരുന്നത്. ഇതുപോലെ അവിടേയും ഇവിടേയുമായി വേറെയും അനേകം കുറുനിലമന്നൻമാരുമുണ്ടായിരുന്നു. സാമൂഹ്യവളർച്ചയുടെ വ്യത്യസ്തഘട്ടങ്ങളിലാണവർ ജീവിച്ചിരുന്നത്. ചില ഗോത്രങ്ങൾ വേടവൃത്തിയെ അതിജീവിച്ചു കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. അപൂർവ്വം ചില ഗോത്രങ്ങൾ മാത്രമാണ് കൃഷിചെയ്യാൻ തുടങ്ങിയിരുന്നത്. വില്ലും അമ്പുമെടുത്ത് കൂട്ടം കൂട്ടമായി മറ്റു നാട്ടുകളിൽ ബലാൽക്കാരമായി പ്രവേശിച്ച് ആടുമാടുകളെ പിടിച്ചുകൊണ്ടുവരലായിരുന്നു ചില കുറുനിലമന്നൻമാരുടെ മുഖ്യമായ ജോലി. ചിലപ്പോൾ അവർ പരസ്പരം യുദ്ധം ചെയ്യും. മറ്റു ചിലപ്പോൾ മൂവരചരുടെ രാജ്യങ്ങളെ ആക്രമിക്കും.

2 യുദ്ധങ്ങളും വെട്ടിപ്പിടുത്തങ്ങളും

കുറുനിലമന്നൻമാർ തമ്മിൽതമ്മിലും കുറുനില മന്നൻമാരും മൂവരചരും തമ്മിലുമുണ്ടായ നിരവധി യുദ്ധങ്ങളെപ്പറ്റി സംഘംകൃതികൾ പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ട്. ചേര-ചോഴ പാണ്ടിരാജ്യങ്ങളുടെ അതിർത്തികളിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന പ്രദേശങ്ങളാണ് പലപ്പോഴും യുദ്ധരംഗങ്ങളായിത്തീർന്നത്. മൂവരചരിലോരോരുത്തനും തന്റെ സ്വന്തം ആധിപത്യം വികസിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിച്ചതിന്റെ ഫലമായിരുന്നു അത്. ഉദാഹരണത്തിന്, മലാട് എന്ന രാജ്യത്തിന്റെ ചരിത്രം പരിശോധിക്കാം. മലാടിന്റെ കിഴക്കുഭാഗത്ത് ചോഴനാടും പടിഞ്ഞാറുഭാഗത്ത് ചേരനാടുമായിരുന്നു. അതിനാൽ, മലാടിന്റെ ഭരണാധികാരിയായ മലയമാന്റെ നിലപാട് ചേരചോഴ യുദ്ധങ്ങളിൽ ഒരു പ്രധാനഘടകമായിത്തീർന്നു. മലയൻമാർ ചിലപ്പോൾ ചേരൻമാരേയും മറ്റു ചിലപ്പോൾ ചോഴൻമാരെയുമാണ് സഹായിച്ചിരുന്നത്. ഒരിക്കൽ മലയമന്നരിൽവച്ച് പ്രശസ്തനായ തിരുമുടിക്കാരിയും തകടൂരിലെ അതിയമാനും തമ്മിൽ നടന്ന ഒരു യുദ്ധത്തിൽ അതിയമാൻ ജയിച്ചു. അതിയമാനോട് ഏതുവിധമെങ്കിലും പകവീട്ടണമെന്ന് തീരുമാനിച്ച മതിയമന്നൻ ചേരരാജാവിന്റെ സഹായംതേടി. ചേരമന്നന്റെ തൃപ്തി നേടാൻ വേണ്ടി മലയൻ കൊല്ലിമലയിലെ ഓരിയ്ക്കെതിരായി യുദ്ധത്തിനുപോയി. ഓരി ചേരന്റെ ശത്രുവായിരുന്നു. കൊല്ലിമലയെ തന്റെ രാജ്യത്തിലുൾപ്പെടുത്താനുള്ള മാർഗങ്ങളാരാഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്ന ചേരൻ മലയനെ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചു. യുദ്ധത്തിൽ കാരി ഓരിയെ കൊല്ലുകയും കൊല്ലിമല ചേരന്നേൽപ്പിച്ചുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. അതിനെത്തുടർന്നു ചേരൻ തകടൂരിൽപോയി അതിയനേയും തോൽപ്പിച്ചു. സന്തുഷ്ടനായ കാരി തിരുമുടികാരി (കിരീടംധരിച്ച കാരി) എന്ന പേരിൽ ഒരു സ്വതന്ത്രരാജാവായി വാഴാൻ തുടങ്ങി. കപിലർ തുടങ്ങിയ കവികൾ കാരിയെപ്പറ്റി സ്തുതിഗീതങ്ങളെഴുതി. പക്ഷേ, അപ്പോഴേയ്ക്കും ചോഴരാജാവ് മലനാടിനെ ആക്രമിക്കുകയും കാരിയെ കൊന്നുകളയുകയും ചെയ്തു.

അമ്പുംവില്ലുമെടുത്ത് ചോഴരാജ്യത്തെ ഇടയ്ക്കിടയ്ക്ക് ഭീഷണിപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടിരുന്ന മറവർ, ഒലിയർ തുടങ്ങിയ ഗോത്രങ്ങളെപ്പറ്റിയും കൊറ്റൈ എന്ന അമ്മദൈവത്തെ പോത്തിറച്ചികൊടുത്തു തൃപ്തിപ്പെടുത്തിയതിനുശേഷം കൂട്ടംകൂട്ടമായി കന്നുകാലികളെ കൊള്ളയടിക്കാൻ പോയിരുന്ന എയിനലനെപ്പറ്റിയുള്ള പ്രസ്താവങ്ങൾ സംഘംകൃതികളിൽ കാണാം. കരികാലചോഴനു ചെറുപ്പമായിരുന്നപ്പോൾ കാഞ്ചിയിലെ തിരയൽ ചോഴരാജ്യത്തെ ആക്രമിച്ചു കീഴടക്കുകപോലുമുണ്ടായി. വൽവേർ തിരയൻ, തൊണ്ടമാൻ തിരയൻ എന്നീ പേരുകളിൽ തിരയരാജാവ് കവികളുടെ സ്തുതിഗീതങ്ങൾക്കു പാത്രമായി. പക്ഷേ, പിന്നീട് കരികാലൻ അവരെ അവിടെ യുദ്ധം ചെയ്തു തോൽപ്പിക്കുകയും രാജ്യം തിരികെ പിടിക്കുകയും ചെയ്തപ്പോൾ സ്ഥിതിമാറി. ചോഴരാജാവായിത്തീർന്നു കവികളുടെ ആരാധനാകേന്ദ്രം.

ചിറ്റരചൻമാരും മൂവരചൻമാരും തമ്മിൽ മാത്രമല്ല, മൂവരചൻമാർ തമ്മിൽതമ്മിലും യുദ്ധങ്ങളുണ്ടായിക്കൊണ്ടിരുന്നു. വടക്കർക്കെതിരായ യുദ്ധങ്ങളും അപൂർവ്വങ്ങളായിരുന്നില്ല. വേങ്കടത്തിലെ പുല്ലി, അതനുകൻഎന്നീ തലവൻമാർ ‘വടുക’രുമായി ഒന്നിലധികം പ്രാവശ്യം ഏറ്റുമുട്ടുകയുണ്ടായി. വടക്കുനിന്നുവന്ന ആക്രമിപ്പടകളുടെ നേതാക്കൻമാർ ശരിയ്ക്കേതുവംശക്കാരായിരുന്നു എന്നു വ്യക്തമല്ല. അവർ മൗര്യൻമാരായിരുന്നുവെന്ന് ചില ചരിത്രകാരൻമാർ ഉറപ്പിച്ചുപറയുന്നുണ്ട്. അശോക ചക്രവർത്തിയുടെ മരണത്തിനുശേഷം മൗര്യസാമ്രാജ്യം ക്ഷയിക്കാൻ തുടങ്ങിയപ്പോൾ ചേരചോഴപാണ്ടിയൻമാർ വടക്കോട്ടുകടന്ന് ആക്രമണങ്ങൾ നടത്തിയെന്നു കരുതാൻ ന്യായമുണ്ട്. അവർ ഹിമാലയപർവ്വതം വരെയുള്ള പ്രദേശങ്ങൾ കീഴടക്കിയെന്നും മറ്റുമുള്ള സംഘം പാട്ടുകൾ അതിശയോക്തികളാണെന്ന കാര്യത്തിൽ സംശയമില്ല. പക്ഷേ, ആര്യൻമാർക്കെതിരായ ചില യുദ്ധങ്ങൾ നടന്നിട്ടുണ്ടെന്നു വിശ്വസിക്കാം. ക്രി.മു. രണ്ടാം നൂറ്റാണ്ടിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന കലിംഗരാജാവായ ഖരവേലൻ ഒരു ശിലാശാസനത്തിൽ തന്റെ രാജ്യത്തിനെതിരായ ചേരചോഴപാണ്ഡ്യൻമാർ നടത്തിയ ഒരാക്രമണത്തെപ്പറ്റി സൂചിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്.

ഇത്തരത്തിലുള്ള നിരവധി യുദ്ധങ്ങളിലൂടെയാണ് പ്രാചീന ചേരചോഴ പാണ്ടിരാജാക്കൻമാർ പ്രാബല്യത്തിലേയ്ക്കും പ്രശസ്തിയിലേക്കും ഉയർന്നുവന്നത്. സംഘം കാലത്തെ ഏറ്റവും പ്രബലരും ഏറ്റവും പ്രശസ്തരുമായ രാജാക്കൻമാർ ചോഴനാട്ടിലെ കരികാലനും പാണ്ടിനാട്ടിലെ നെടുഞ്ചെഴിയനും ചേരനാട്ടിലെ ചെങ്കുട്ടുവനുമായിരുന്നു. വെണ്ണിയിലെ യുദ്ധമാണ് കരികാലനെ പ്രശസ്തനാക്കിയത്. ചേരപാണ്ടിരാജാക്കൻമാരും പതിനൊന്നു ചിറ്റരചൻമാരും ഒത്തുചേർന്ന് കരികാലനെ എതിർത്തുവെന്നും എന്നിട്ടും കരികാലചോഴൻ സ്തുത്യർഹമായ വിജയം നേടി എന്നും സംഘംപാട്ടുകൾ പ്രസ്താവിക്കുന്നു. തോൽവിയടഞ്ഞ ഒമ്പതു ചിറ്റരചൻമാർ വീണ്ടും വാകൈ എന്ന സ്ഥലത്തുവച്ച് കരികാലനുമായി ഏറ്റുമുട്ടിയത്രെ. ആ യുദ്ധത്തിലും കരികാലൻതന്നെയാണ് വിജയിച്ചത്. തോൽപ്പിക്കപ്പെട്ടവരിൽ ഒലിയർ, അരുവാളർ, കുടവർ, തെന്നവർ, പൊതുവർ, ഇരുങ്കോവേൾ മുതലായവരുൾപ്പെടുന്നുവെന്ന് പട്ടിനിപ്പാലയിൻ കണ്ണനാർ എന്ന കവി ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു. ഇതുപോലെ ചേരപാണ്ടിരാജാക്കൻമാരുടെ വീരപരാക്രമങ്ങളെപ്പറ്റിയുള്ള പാട്ടുകളും വളരെയുണ്ട്. തലയാലങ്കാനം (ഇന്നത്തെ തഞ്ചാവൂർ ജില്ലയിലെ തലയാനങ്കാട്) എന്ന സ്ഥലത്തുവച്ച് നെടുഞ്ചേഴിയൻ എന്ന പാണ്ടിരാജാവ് ചേരചോഴരാജാക്കൻമാരെയും അവരുടെ ഭാഗത്തുചേർന്ന 5 ചിറ്റരചൻമാരെയും തോൽപ്പിച്ചുവത്രേ. ചേരരാജാവായ ചെങ്കുട്ടുവനാകട്ടെ, കരയിൽവെച്ചു മാത്രമല്ല കടലിൽ വെച്ചും ഒട്ടനവധി രാജാക്കൻമാരെ യുദ്ധംചെയ്തു തോൽപ്പിച്ചുവെന്ന് പുറനാനൂറ്, പതിറ്റുപത്ത്, ചിലപ്പതികാരം മുതലായ കൃതികളിൽ വെളിപ്പെടുത്തുന്നു.

ഈ ചരിത്രകഥയിൽ അതിശയോക്തിയുടെ അംശങ്ങൾ എത്രത്തോളമുണ്ടെന്ന് കൃത്യമായിപ്പറയുക സാധ്യമല്ല. സംഘംകൃതികൾ ചരിത്രഗ്രന്ഥങ്ങളല്ല, സാഹിത്യഗ്രന്ഥങ്ങളാണെന്ന് മുമ്പുതന്നെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ചരിത്രവസ്തുതകളെ വേർതിരിച്ചെടുക്കാൻ കൂടുതൽ ഗവേഷണങ്ങളാവശ്യമായിരിക്കാം. എങ്കിലും ക്രിസ്താബ്ദത്തിനു തൊട്ടുമുമ്പുള്ള നൂറ്റാണ്ടുകളിലും ക്രിസ്താബ്ദം ആദ്യനൂറ്റാണ്ടുകളിലും തെക്കെ ഇന്ത്യയുടെ സ്ഥിതി എന്തായിരുന്നുവെന്ന് ഏറെക്കുറെ മനസ്സിലാക്കാൻ ഈ പ്രാചീനകൃതികൾ ഉപകരിക്കുന്നുണ്ടെന്ന കാര്യത്തിൽ സംശയമില്ല.

3 സംഘകാലത്തെ പൊതുസ്ഥിതി

സംഘംകൃതികൾ നൽകുന്ന പൊതുചിത്രമെന്താണ്? വടക്ക് വേങ്കടമുതൽ തെക്കു കന്യാകുമാരിവരെ രണ്ടു കടലുകൾക്കുമിടയിലായി പന്ത്രണ്ടുനാട്ടുകളടങ്ങിയ തമിഴകം എന്ന ഒരു രാജ്യമുണ്ടായിരുന്നുവെന്നും അത് ചേരം, ചോഴം, പാണ്ടി എന്നിങ്ങനെ മൂന്നുരാജ്യങ്ങളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരുന്നുവെന്നും ആ രാജ്യങ്ങളുടെ കീഴിൽ കുറെ വൈസ്രോയിമാരും നാട്ടുവാഴികളുമുണ്ടായിരുന്നു വെന്നും ചില ചരിത്രകാരൻമാർ പ്രസ്താവിക്കുന്നു. ഈ വ്യാഖ്യാനം ശരിയല്ലെന്ന് സംഘംകൃതികളെ മൊത്തത്തിലൊന്നു പരിശോധിച്ചാൽ തന്നെ ബോധ്യമാവും. ഉത്തരേന്ത്യയിൽ പരസ്പരം കലഹിച്ചും യുദ്ധംവെട്ടിയും കഴിഞ്ഞുകൂടിയിരുന്ന അനേകം ചെറുരാജ്യങ്ങളടങ്ങിയ ഒരു ഭൂപ്രദേശത്തിന് പണ്ട് ആര്യവർത്തം എന്നു പറഞ്ഞിരുന്നുവല്ലോ. ഏതാണ്ടിതുപോലെയായിരുന്നു തമിഴകത്തിന്റെ സ്ഥിതിയും. അതൊരിക്കലും ഒരേകീകൃത രാജ്യമായിരുന്നില്ല. വേങ്കടത്തിനും കന്യാകുമാരിയ്ക്കുമിടയിൽ പരസ്പരം കലഹിച്ചും യുദ്ധംവെട്ടിയും കഴിഞ്ഞുകൂടിയിരുന്ന നിരവധി രാജ്യങ്ങളാണുണ്ടായിരുന്നത്. അവയിൽ ഏറ്റവുമധികം ശക്തിയാർജ്ജിച്ചവ ചേരം, ചോഴം, പാണ്ടി എന്നീ മൂന്നുരാജ്യങ്ങളായിരുന്നു. പക്ഷേ, അവയോടൊപ്പംതന്നെ കുറുനിലമന്നൻമാരുടെ, അല്ലെങ്കിൽ ചിറ്ററചൻമാരുടെ, നേതൃത്വത്തിലുള്ള സ്വതന്ത്രങ്ങളായ അനേകം ചെറുരാജ്യങ്ങളുമുണ്ടായിരുന്നു. ചിറ്ററചൻമാർ ഒരിക്കലും, പൂർണ്ണമായ അർത്ഥത്തിൽ, മൂവരചൻമാരുടെ ആധിപത്യം അംഗീകരിച്ചിരുന്നില്ല. ഔപചാരികമായ ആധിപത്യം അംഗീകരിച്ചാൽതന്നെ മൂവരചർക്ക് കപ്പവും മറ്റും കൊടുത്ത് തന്താന്നങ്ങളുടെ സ്വാധീനത്തിലുള്ള പ്രദേശങ്ങളിൽ ഏറെക്കുറെ സ്വതന്ത്രൻമാരായി കഴിഞ്ഞുകൂടാനാണ് അവർ ആഗ്രഹിച്ചിരുന്നത്. യുദ്ധത്തിൽ കൊല്ലപ്പെടുകയോ കീഴടങ്ങുകയോ ചെയ്ത ചിറ്ററചൻമാരുടെ രാജ്യങ്ങളെ മൂവരചൻമാർ വെട്ടിപ്പിടിക്കുക പതിവായിരുന്നു എന്നത് ശരിതന്നെ. പക്ഷേ, അങ്ങനെ വെട്ടിപിടിക്കപ്പെട്ട രാജ്യങ്ങൾ പോലും ചേരചോഴപാണ്ടിരാജ്യങ്ങളിൽ ലയിക്കുകയല്ല, വ്യത്യസ്ത പ്രദേശങ്ങളായിത്തന്നെ നിലനിന്നുവരികയാണുണ്ടായത്. വ്യത്യസ്തപ്രദേശങ്ങളിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന വ്യത്യസ്തജനവിഭാഗങ്ങൾ തങ്ങളുടെ പ്രത്യേകതകൾ നിലനിർത്തിപ്പോരുകയും ചെയ്തു. ഉദാഹരണത്തിന് ചേരൻമാരുടെ കീഴിലായിരുന്ന കാലത്തും കൊങ്ങൻമാർ കൊങ്ങൻമാർത്തന്നെയായിരുന്നു.

മൂവരചൻമാരും ചിറ്ററചൻമാരും സാമൂഹ്യവളർച്ചയുടെ വ്യത്യസ്തഘട്ടങ്ങളെയാണ് പ്രതിനിധാനം ചെയ്തത്. അവർക്കു പുറമെ, അത്രതന്നെ പ്രബലൻമാരായിക്കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലാത്ത ഒട്ടനവധി ചെറുകിട കുലത്തലവൻമാരുമുണ്ടായിരുന്നു.

ഇങ്ങനെ, കുലത്തലവൻമാരുടെ നേതൃത്വത്തിലുള്ള പ്രാകൃതമായ ഗോത്രഭരണവ്യവസ്ഥയുടെയും ഗോത്രസമുദായത്തിൽനിന്ന് രാജകീയ ഭരണത്തിലേയ്ക്കുള്ള പരിവർത്തനത്തിന്റെയും ഉരുപ്പിടിച്ചു വളരാൻ തുടങ്ങിയ രാജകീയഭരണവ്യവസ്ഥയുടെയും കെട്ടുപിണഞ്ഞ ഒരു കാലഘട്ടത്തെയാണ് പ്രാചീനസംഘംകൃതികൾ പ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്നത്.

കെ. ദാമോദരൻ

കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിയുടെ കേരളത്തിലെ സ്ഥാപകനേതാക്കളിൽ ഒരാളും മാർക്സിസ്റ്റ് സൈദ്ധാന്തികനും എഴുത്തുകാരനുമായിരുന്നു കെ. ദാമോദരൻ (ഫെബ്രുവരി 25, 1904–ജൂലൈ 3, 1976). മലപ്പുറം ജില്ലയിലെ തിരൂർ വില്ലേജിൽ പൊറ്റൂർ ദേശത്ത് കീഴേടത്ത് എന്ന സമ്പന്ന നായർ കുടുംബത്തിൽ കിഴക്കിനിയേടത്ത് തുപ്പൻ നമ്പൂതിരിയുടേയും കീഴേടത്ത് നാരായണി അമ്മയുടേയും മകനായാണ് ദാമോദരൻ ജനിച്ചത്. കേരള മാർക്സ് എന്നാണ് അദ്ദേഹം വിശേഷിപ്പിക്കപ്പെട്ടിരുന്നത്. ‘പാട്ടബാക്കി’ എന്ന നാടകരചനയിലൂടെയും അദ്ദേഹം പ്രശസ്തനായി. കോഴിക്കോട് സാമൂതിരി കോളേജിൽ വിദ്യാർത്ഥിയായിരിക്കുമ്പോൾ തന്നെ ദേശീയപ്രസ്ഥാനങ്ങളോട് ആകർഷിക്കപ്പെട്ടു. നിയമലംഘന പ്രസ്ഥാനത്തിൽ പങ്കെടുത്ത് അറസ്റ്റ് വരിച്ചു.

കാശിവിദ്യാപീഠത്തിലെ പഠനകാലഘട്ടം മാർക്സിസ്റ്റ് ആശയങ്ങളോട് താൽപര്യം വർദ്ധിപ്പിച്ചു. തികഞ്ഞ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകാരനായാണ് കേരളത്തിൽ തിരിച്ചെത്തിയത്. പൊന്നാനി ബീഡിതൊഴിലാളി പണിമുടക്കിൽ പങ്കെടുത്ത് അറസ്റ്റ് വരിച്ചു. നവയുഗം വാരികയുടെ പത്രാധിപരായിരുന്നു. പാർട്ടി പിളർന്നപ്പോൾ സി. പി. ഐ.-യിൽ ഉറച്ചുനിന്നെങ്കിലും അവസാനകാലത്ത് പാർട്ടിയിൽ നിന്നും അകന്നു. ജവഹർലാൽ നെഹ്രു സർവ്വകലാശാലയിൽ ഇന്ത്യൻ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് ചരിത്രം തയ്യാറാക്കാനുള്ള പഠനത്തിനിടെ 1976 ജൂലൈ 3-ന് അന്തരിച്ചു. പദ്മം ജീവിതപങ്കാളിയായിരുന്നു.

പിൻകുറിപ്പ്

- സായാഹ്ന പുറത്തിറക്കുന്ന ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ വായിക്കുവാനായി ഒരിക്കലും ഒരു കമ്പ്യൂട്ടറോ ഡെസ്ക് ടോപ് ആപ്ലിക്കേഷനുകളൊ ആവശ്യമില്ല. ആധുനിക മനുഷ്യന്റെ സന്തതസഹചാരിയായ സ്മാർട്ട് ഫോണുകളുടെ സ്ക്രീനിൽ തന്നെ വായിക്കുവാൻ തക്ക രീതിയിലാണു ഈ പിഡിഎഫുകൾ വിന്യസിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഫോണിന്റെ വീതിക്കു നിജപ്പെടുത്തിയ രീതിയിലാണു് മാർജിനുകൾ ചിട്ടപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത്.
- പിഡിഎഫ് പ്രമാണങ്ങൾ വായിക്കുവാനുള്ള പ്രയോഗങ്ങൾ എല്ലാതരം സ്മാർട്ട്ഫോണുകളിലും ഇന്നു ലഭ്യമാണ്. എന്നിരിക്കിലും സൗജന്യമായി കിട്ടുന്ന അഡോബി അക്രോബാറ്റ് റീഡർ ആണ് ഇവയിൽ ഏറ്റവും മുന്തിയത്. അതുകൊണ്ട് അഡോബി റീഡർ ഇൻസ്റ്റാൾ ചെയ്യുകയും അതിൽ ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ വായിക്കുകയും ചെയ്യുക.

കെ ദാമോദരന്റെ സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ 8

ഫോൺ പതിപ്പുകളുടെ കണ്ണികൾ

1. കേരളചരിത്രത്തിന്റെ തുടക്കം
2. കേരളത്തിലെ ശിലായുഗ മനുഷ്യർ
3. മഹാശിലാസംസ്കാരം
4. ഗോത്രസമുദായങ്ങൾ
5. സംഘംകൃതികൾ
6. ഗോത്രഭരണത്തിൽ നിന്ന് രാജവാഴ്ചയിലേക്ക്
7. മൂവരചരും ചിറ്റരചരും
8. സംഘംകൃതികളിലെ ചേരരാജാക്കൻമാർ
9. തൊഴിലും ജാതിയും
10. പ്രാചീനകേരളത്തിലെ കുടുംബബന്ധങ്ങൾ
11. സംഘംകൃതികളിലെ സാമൂഹ്യജീവിതം
12. മതവും ദൈവവും
13. പ്രാചീനകേരളത്തിലെ വ്യാപാരബന്ധങ്ങൾ
14. മലയാള ഭാഷയുടെ ഉത്ഭവം
15. ഫ്യൂഡലിസത്തിലേക്ക്
16. ചരിത്രപരമായ ഒരവലോകനം
17. സ്വാതന്ത്ര്യസമരത്തിന്റെ ആരംഭം
18. ബ്രിട്ടീഷ്ഭരണത്തിന്റെ അനിവാര്യഫലങ്ങൾ
19. കാൺഗ്രസ്സിന്റെ ഉത്ഭവവും വളർച്ചയും
20. മലബാർ ലഹള
21. നിസ്സഹകരണത്തിൽനിന്ന് നിയമലംഘനത്തിലേയ്ക്ക്
22. നിയമലംഘനപ്രസ്ഥാനം
23. ഗുരുവായൂർ സത്യാഗ്രഹം
24. വീണ്ടും നിയമലംഘനം
25. സ്വാതന്ത്ര്യസമരം പുതിയ ഘട്ടത്തിൽ
26. രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധം
27. ആഗസ്റ്റ് സമരം
28. സ്വാതന്ത്ര്യത്തിലേയ്ക്ക്
29. ഐക്യകേരളം

വെബ് പതിപ്പ കണ്ണികൾ

1. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 1
2. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 2
3. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 3
4. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 4
5. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 5
6. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 6
7. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 7
8. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 8

സായാഹ്ന ഫൗണ്ടേഷൻ, ജഗതി, തിരുവനന്തപുരം 695014